

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет екологічної безпеки, інженерії та технологій
Кафедра цивільної та промислової безпеки

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

з дисципліни

«Система державного управління та місцеве самоврядування»

Галузь знань: 26 «Цивільна безпека»

Спеціальність: 263 «Цивільна безпека»

Освітньо-професійна програма: «Техногенна та промислова безпека в транспортній галузі»

Укладач: к.б.н., доцент В. Коваленко

Лекція № 1.1

Тема лекції: **Основи теорії державного управління. Предмет та завдання
начальної дисципліни**

План

1. Соціальна природа поняття «державне управління», його мета та зміст.
2. Функції державного управління. Державне управління як системне суспільне явище.
3. Суб'єкти та об'єкти державного та регіонального управління, предмет вивчення. Основні теорії державного управління.
4. Поняття, система та завдання державного та регіонального управління як навчальної дисципліни.

Література

1. Бакуменко В. Д. Надолішній П. І. Теоретичні засади державного управління: Навч. посіб. – К.: Міленіум, 2003. – 256 с.
2. Державне та регіональне управління : навч. посіб. / А. Мельник, А. Васіна, О. Дудкіна ; за ред. А. Ф. Мельник. – Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2014. – 450 с.
3. Гаєвський Б.А., Ребкало В.А., Туленков М.В. Політичне управління: Навчальний посібник. – К.: Вид-во УАДУ, 2001. – 160 с.

Лекція 1.2

Тема лекції: **Державна влада та державне управління**

План

1. Державна влада як складова державно-владного механізму.
2. Функції держави та державне управління.
3. Принципи державного управління. Цілі державного управління.
4. Класифікація та сутність функцій державного управління. Поняття та класифікація методів державного управління.
5. Моделі державного управління: світовий досвід.

Література

1. Бакуменко В. Д. Надолішній П. І. Теоретичні засади державного управління: Навч. посіб. – К.: Міленіум, 2003. – 256 с.
2. Державне та регіональне управління : навч. посіб. / А. Мельник, А. Васіна, О. Дудкіна ; за ред. А. Ф. Мельник. – Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2014. – 450 с.
3. Державне управління в Україні: наукові, правові, кадрові та організаційні засади: Навч. посіб. / За заг. ред. Н. Р. Нижник, В. М. Олуйка Львів: Вид-во Нац. ун-ту “Львівська політехніка”, 2002. – 352 с.

Лекція 1.3

Тема лекції: **Роль різних гілок влади у процесі державного управління**

План

1. Законодавча влада в системі державного управління.
2. Поняття, склад і структура парламенту, його повноваження.

3. Державне управління і виконавча влада: поняття, співвідношення, взаємозв'язок. Види органів виконавчої влади, їх класифікація.
4. Міністерства та інші державні інституції у системі виконавчої влади.
5. Судова влада у системі державного управління.

Література

1. Державне управління в Україні: організаційно-правові засади: Навч. посіб. / Н.Р. Нижник, С.Д. Дубенко, В.І. Мельниченко та ін.; За заг. ред. проф. Н.Р. Нижник – К.: Вид-во УАДУ, 2002. – 164 с..
2. Державне та регіональне управління : навч. посіб. / А. Мельник, А. Васіна, О. Дудкіна ; за ред. А. Ф. Мельник. – Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2014. – 450 с.

Лекція 1.4

Тема лекції: **Основи регіонального управління**

План

1. Регіональне управління: сутність, цілі та функції.
2. Історичні форми управління регіональним розвитком.
3. Державна регіональна політика: поняття, сутність і принципи.
4. Централізація та децентралізації влади.

Література

1. Бакуменко В. Д. Надолішній П. І. Теоретичні засади державного управління: Навч. посіб. – К.: Міленіум, 2003. – 256 с.
2. Державне та регіональне управління : навч. посіб. / А. Мельник, А. Васіна, О. Дудкіна ; за ред. А. Ф. Мельник. – Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2014. – 450 с.
3. Круш П.В., Кожемяченко О.О. Регіональне управління: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 248 с.
4. www.kmu.gov.ua – офіційний веб-портал органів виконавчої влади України

Лекція 1.5

Тема лекції: **Міське самоврядування та його роль у державному управлінні**

План

1. Державна політика у сфері місцевого самоврядування. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного управління.
2. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні: територіальна громада, представницькі органи місцевого самоврядування, виконавчі органи місцевого самоврядування, посадові особи місцевого самоврядування.
3. Органи самоорганізації населення.
4. Особливості здійснення самоврядування в місті Києві.

Література

1. Державне та регіональне управління : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [І. Т. Кіщак та ін.] ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського . – Миколаїв : Іліон, 2013. – 308 с.
2. Державне управління в Україні: організаційно-правові засади: Навч. посіб. / Н.Р. Нижник, С.Д. Дубенко, В.І. Мельниченко та ін.; За заг. ред. проф. Н.Р. Нижник – К.: Вид-во УАДУ, 2002. – 164 с.
3. Борденюк В. І. Місцеве самоврядування та державне управління: конституційно-правові основи співвідношення та взаємодії / В. І. Борденюк. – К. : Парламентське вид-во, 2007. – 576 с.

Лекція 1.6

Тема лекції: **Внутрішня організація діяльності та управління органами державної влади**

План

1. Загальнотеоретичні аспекти організації роботи органів публічної влади в Україні. Орган влади як об'єкт організації державного управління.
2. Організація як процес і функція державного управління.
3. Зв'язки з громадськістю в системі управлінської діяльності органу державної влади.
4. Сутність лідерства в державному управлінні.

Література

1. Бакуменко В. Д. Надолішній П. І. Теоретичні засади державного управління: Навч. посіб. – К.: Міленіум, 2003. – 256 с.
2. Державне та регіональне управління : навч. посіб. / А. Мельник, А. Васіна, О. Дудкіна ; за ред. А. Ф. Мельник. – Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2014. – 450 с.
3. Державне управління регіональним розвитком України: монографія / за заг. ред. В. Є. Воротіна, Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2010. – 288 с.
4. Ганущак Ю. Реформа територіальної організації влади / [Ю. Ганущак – К.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія-А». – 2013. – 160 с.

Лекція 1.7

Тема лекції: **Державна служба в Україні**

План

1. Державна служба: поняття, риси, функції, принципи, види, організація.
2. Класифікація посад державних службовців. Проходження державної служби та управління державною службою. Атестація державних службовців.
3. Етика поведінки державних службовців.
4. Управління державною службою. Державна кадрова політика.

Література

1. Державне управління: Словник-довідник / Уклад.: В. Д. Бакуменко (керівник творчого колективу), Д. О. Безносенко, І. М. Варзар, В. М. Князєв та ін.; За заг. ред. В. М. Князєва, В. Д. Бакуменка. – К.: Вид-во УАДУ, 2002. – 228 с.
2. Круш П.В., Кожемяченко О.О. Регіональне управління: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 248 с.
3. Державне та регіональне управління : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [І. Т. Кіщак та ін.] ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського . – Миколаїв : Іліон, 2013. – 308 с.

Лекція 1.8

Тема лекції: **Розвиток системи державного та регіонального управління**

План

1. Проблеми взаємовідносин гілок державної влади в Україні у процесі управління.
2. Державне та регіональне управління в контексті трансформаційних та глобалізаційних процесів.
3. Концептуальні засади реформування центральних та місцевих органів влади, напрями вдосконалення управління регіональним розвитком відповідно до стандартів публічного адміністрування, прийнятих в Європейському Союзі та країнах розвиненої демократії.
4. Суть та основні напрями реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Децентралізація влади.

Література

1. Державна служба в Україні : навч. посіб. / О. Д. Лазор, О. Я. Лазор. Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – 3-тє вид., доповн і переробл. – К. : Дакор, 2009. – 560 с.
2. Баришніков В.М., Маршавін Ю.М., Туленков М.В., Храмов В.О. Державне управління та державна служба: Навч. посіб. / За заг. ред. М.В. Туленкова, В.О. Храмова. – К.: ІПК ДСЗУ, 2003. – 324 с.
3. Державне управління: Навч. посіб. / А.Ф. Мельник, О.Ю. Оболенський, А.Ю. Васіна, Л.Ю. Гордієнко; За ред. А.Ф. Мельник. – К.:Знання-Прес, 2003. – 343 с.